

การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนสังคม
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**An Evaluation of the Social Development Curriculum, Faculty of Humanities
and Social Sciences, Prince of Songkla University**

สมจิตร แก้วมณี¹, ณัฐพร อุ่มอุไร²

¹ค.บ. (สังคมศึกษา), นักวิชาการศึกษา

²ศส.บ. (การจัดการทั่วไป), เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

สำนักงานเลขาธิการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

Abstract

The purpose of this study was to evaluate the curriculum for the Bachelor of Arts in Social Development in terms of context, input and output, administrative process, and teaching and learning management. The data were collected from participants selected by means of purposive sampling, including 3 curriculum specialists, 1 curriculum administrator, 6 instructors of Social Development, 100 second to fourth-year undergraduates of the academic year 2005, 42 graduates of the academic year 2004 and 22 employers of those graduates. The instruments comprised a curriculum analysis form, an administrator interview form and four sets of questionnaires for instructors, undergraduates, graduates and graduates' employers. The results showed that the curriculum context was at a good level while all three aspects of curriculum input students, instructors and learning support facilities-- were at a moderate level. Overall, the curriculum management regarding student recruitment, instructor selection and development, and teaching and learning was marked at a very good level. The curriculum output and academic services for development were also at a good level. Yet, the curriculum administration was marked at a poor level, and expertise and knowledge creation at a fair level, suggesting the need for improvement.

Keywords: curriculum, curriculum evaluation, Prince of Songkla University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร ตลอดจนผลลัพธ์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม ข้อมูลเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตร จำนวน 3 คน ผู้บริหารหลักสูตร จำนวน 1 คน อาจารย์ผู้สอน ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาพัฒนาสังคม จำนวน 6 คน นักศึกษาเฉพาะปีการศึกษา 2548 ชั้นปีที่ 2-4 จำนวน 100 คน ผู้สำเร็จการศึกษา ในปีการศึกษา 2547 จำนวน 42 คน และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2547 จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบวิเคราะห์หลักสูตร แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตร และแบบสอบถาม 4 ชุด ประกอบด้วย แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอน แบบสอบถามนักศึกษา แบบสอบถามผู้สำเร็จการศึกษา และแบบสอบถามผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบทของหลักสูตร อยู่ในระดับดี ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยนำเข้าทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านนักศึกษา ด้านอาจารย์ และด้านปัจจัยเงื่อนไขการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง กระบวนการคัดเลือกนักศึกษาและการสรรหา ประเมินและพัฒนาอาจารย์อยู่ในระดับดีมาก การสอนอยู่ในระดับดี ส่วนการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับต้องปรับปรุง และด้านผลลัพธ์ของหลักสูตร อยู่ในระดับดี โดยผลลัพธ์ด้านผู้สำเร็จการศึกษาและการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนา อยู่ในระดับดี ส่วนการสร้างสรรค์องค์ความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการอยู่ในระดับพอใช้

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หลักสูตร

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 48 กำหนดให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2543 : 24-25)

หลักสูตรซึ่งเป็นแม่บทของการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญและจะต้องมีการประเมินและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี ตลอดจนจนความเป็นโลกาภิวัตน์ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 กำหนดให้ทุกหลักสูตรต้องมีการประเมิน เพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี (สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2548:17) และระบบประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ก็ได้

กำหนดให้มีการประเมินหลักสูตรทุก ๆ 5 ปี เช่นเดียวกัน

หลักสูตรตาม **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542** (2546 : 1272) ได้ให้ความหมาย ไว้ว่า หมายถึง ประมวลวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในการศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง และหลักสูตรของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มุ่งให้ความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษาและมาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชานั้น ๆ โดยมุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ รวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2542) มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ (สุภาพร แนวบุตร, 2540 : 10) คือ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้การจัดการสามารถดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้ หลักสูตรจึงนับว่าเป็นหัวใจของการศึกษาอย่างแท้จริง การจัดทำหลักสูตรจึงต้องคำนึง ถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งในด้าน ตัวบุคคล สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ดังนั้น หลักสูตรที่ดีจำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ทั้งนี้เพื่อตอบสนอง

ความสนใจของผู้เรียน พัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ มีความสามารถในการคิด การกระทำและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ในขณะนั้น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต 18 หลักสูตร และได้มีการปรับปรุงไปแล้ว 15 หลักสูตร ส่วนอีก 3 หลักสูตรอยู่ระหว่างดำเนินการ โดยหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม เป็น 1 ใน 3 หลักสูตรดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงประสงค์จะวิจัยประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม หลักสูตรปรับปรุงพุทธศักราช 2539 เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 ที่กำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี โดยเป็นการวิจัยประเมินหลักสูตรทั้งระบบ

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2539 : 7) ได้ให้ความหมายของคำว่า การวิจัยประเมินหลักสูตร นอกจากจะหมายความรวมถึงการประเมินสถานะแวดล้อม การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ การประเมินผลลัพธ์และผลกระทบแล้ว ยังเป็นการนำระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมและพฤติกรรมศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานวิจัยประเมินผลอีกด้วย ในที่นี้คำว่า “ประเมินผล” จัดเป็นคำคุณศัพท์ขยายคำว่า “การวิจัย” กล่าวได้ว่าการวิจัยประเมินผลได้อาศัยรูปแบบการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักการวิจัยทางสังคมและพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงที่สืบเนื่องมาจากนโยบาย แผนงาน โครงการ ว่ามีความสัมพันธ์เชิง

สาเหตุและผลต่อกันหรือไม่ มีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ เพียงใดและระดับใด ดังนั้นการวิจัยประเมินหลักสูตร จึงเป็นการวิจัยประเมินสถานะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์และผลกระทบของหลักสูตร โดยการนำระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมและพฤติกรรมศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานวิจัยประเมินผล เพื่อให้ทราบประสิทธิผลและประสิทธิภาพของหลักสูตรนั้น ๆ

วัตถุประสงค์การวิจัยประเมินหลักสูตร ครั้งนี้คือ เพื่อประเมินบริบทปัจจัยนำเข้ากระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร ตลอดจนผลลัพธ์ของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยประเมินหลักสูตร คือ จะได้ผลการประเมินบริบทของหลักสูตร ปัจจัยนำเข้า การบริหารและการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งผลลัพธ์ของหลักสูตร ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการพัฒนาคุณภาพของหลักสูตรต่อไป รวมทั้งได้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการวิจัยประเมินหลักสูตรครั้งนี้มีขอบเขตของการประเมินดังต่อไปนี้

1. ครอบคลุมเฉพาะหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม หลักสูตรปรับปรุงพุทธศักราช 2539 เท่านั้น
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตร ผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เตือนใจ เกตุษาและคณะ (2543) ประเมินหลักสูตรปริญญาตรี วิชาเอกวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า 1) การประเมินบริบท วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โครงสร้างของหลักสูตรในด้านจำนวนหน่วยกิตมีความพอดี และเนื้อหาวิชาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความต้องการของสังคม และมีความทันสมัยของเนื้อหาวิชาอยู่ในระดับมาก 2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ด้านอาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเหมาะสม รวมทั้งทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการตามหลักสูตรมีความเพียงพอ และมีความสะดวกในการใช้บริการ 3) การประเมินกระบวนการ ในด้านการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมมาก 4) การประเมินผลผลิตบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกวัดผลการศึกษา มีความรู้ความสามารถและจรรยาบรรณในวิชาชีพอยู่ในระดับดี

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2544) ประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์หลักสูตรอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับปณิธานของสถาบัน ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของประเทศ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตรและรายวิชา ความครอบคลุม ทันสมัยและการประยุกต์ใช้เนื้อหาสาระของหลักสูตร อยู่ใน

ระดับมาก การประเมินและปรับปรุงหลักสูตรและสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร อยู่ในระดับดีมาก ส่วนความก้าวหน้าทันสมัยของหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตรไม่ได้ประเมิน 2) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรด้านนักศึกษา อาจารย์ อยู่ในระดับดี ส่วนปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง 3) ผลการประเมินกระบวนการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า กระบวนการคัดเลือกนักศึกษา อยู่ในระดับน้อย การบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับดี การสอนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการสรรหาประเมินและพัฒนาอาจารย์ไม่ได้ประเมิน 4) ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษา และการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนา อยู่ในระดับดี ส่วนการสร้างสรรค์องค์ความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2544) ประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สถิติประยุกต์) สาขาวิชาการวิจัยดำเนินงาน สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า 1) ผลการประเมินหลักสูตร จาก 7 ตัวบ่งชี้มีดังนี้ สารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร อยู่ในระดับดีมาก ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับปณิธานของสถาบัน ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของประเทศ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตรและรายวิชา อยู่ในระดับดี ความก้าวหน้าทันสมัยของหลักสูตรและการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร จาก 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์ และปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ อยู่ในระดับดี และปัจจัยนำเข้าด้านนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 3) ผลการประเมินกระบวนการจัดหลักสูตร จาก 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การสรรหา พัฒนา และประเมินอาจารย์ อยู่ในระดับดีมาก กระบวนการคัดเลือกนักศึกษา และการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับดี และการสอนอยู่ในระดับปานกลาง 4) ผลการประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร จาก 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การบริการวิชาการเพื่อการพัฒนา อยู่ในระดับดีมาก การสร้างสรรค์องค์ความรู้ และความเป็นเลิศทางวิชาการ อยู่ในระดับดี และผู้สำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ปริศนา ชัยดวงและคณะ (2551) ประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับดี โดยปัจจัยนำเข้าด้านนักศึกษาและปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ อยู่ในระดับดี ส่วนปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการของหลักสูตร อยู่ในระดับดี โดยกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาและการสรรหาและพัฒนาอาจารย์ อยู่ในระดับดีมาก การสอนอยู่ในระดับดี ส่วนการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับพอใช้ ด้านผลลัพธ์ของหลักสูตร อยู่ในระดับพอใช้ โดยผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับดี การสร้างสรรค์องค์ความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการ อยู่ในระดับพอใช้ และการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนา อยู่ในระดับต้องปรับปรุง

จะเห็นว่าจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมุ่งประเมินหลักสูตรใน 4 ประเด็นหลัก คือ บริบทของหลักสูตร ปัจจัยนำเข้า กระบวนการจัดการและการบริหารหลักสูตร และผลลัพธ์ของหลักสูตร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอใช้แนวทางดังกล่าวประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อีกทั้งยังสอดคล้องกับทฤษฎีระบบ ซึ่งมององค์การเป็นระบบตามหน้าที่ที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกันต้องบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันทุกระบบ องค์การประกอบด้วย ส่วนที่เกี่ยวข้องกันคือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการแปรรูป ผลผลิตและการป้อนกลับ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, 2542 : 58) อีกด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยประเมินผลหลักสูตรเป็นการประเมินโดยอาศัยกรอบแนวคิดเชิงระบบบูรณาการ ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญหลักสูตร เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหาของสาขาวิชา และมีประสบการณ์ในการใช้หลักสูตร จำนวน 3 คน ผู้บริหารหลักสูตร เป็นหัวหน้าแผนกวิชา จำนวน 1 คน อาจารย์ผู้สอน เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาพัฒนาสังคม จำนวน 6 คน นักศึกษาเฉพาะปีการศึกษา 2548 ชั้นปีที่ 2-4 จำนวน 100 คน ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม

ในปีการศึกษา 2547 จำนวน 42 คน ผู้บังคับบัญชา
ของผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2547 จำนวน
22 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย

2.1 แบบวิเคราะห์หลักสูตร ประเด็นใน
การวิเคราะห์หลักสูตรครอบคลุมความสัมพันธ์
ระหว่างหลักสูตรกับปณิธานของสถาบัน ความ
ต้องการของประเทศ ความเหมาะสมของ
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความสัมพันธ์ระหว่าง
วัตถุประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหาสาระของ
หลักสูตรกับรายวิชา การประเมินและปรับปรุง
หลักสูตรตลอดจนสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร

2.2 แบบสอบถามเป็นมาตรฐานประมาณค่า
5 ระดับ 4 ชุด คือ 1) แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอน
2) แบบสอบถามนักศึกษา 3) แบบสอบถามผู้สำเร็จ
การศึกษา และ 4) แบบสอบถามผู้บังคับบัญชาของ
ผู้สำเร็จการศึกษา

2.3 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตร
ประกอบด้วยข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ คำถามปลายเปิด
เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและข้อเสนอแนะใน
การบริหารหลักสูตร

3. การสร้างเครื่องมือวิจัย ดำเนินการตาม ขั้นตอน ดังนี้

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของการวิจัย
ประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
กำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพในการประเมินและเกณฑ์
การวัดกำหนดตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน
โดยศึกษาข้อมูลงานวิจัยประเมินหลักสูตรของ
หลักสูตรต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยประเมิน

หลักสูตรของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้จัดประชุมเชิง
ปฏิบัติการเรื่องการกำหนดตัวบ่งชี้คุณภาพและการ
สร้างเครื่องมือวิจัยประเมินหลักสูตร โดยมีตัวแทน
จากคณะและหน่วยงานต่าง ๆ จากทุกวิทยาเขตเข้า
ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ
และผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยประเมินหลักสูตรเป็น
วิทยากร จำนวน 2 ครั้ง เพื่อพิจารณาตัวบ่งชี้และ
เครื่องมือวิจัย 6 ฉบับ ได้แก่ แบบวิเคราะห์หลักสูตร
โดยผู้เชี่ยวชาญ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหลักสูตร
แบบสอบถามอาจารย์ แบบสอบถามนักศึกษา
แบบสอบถามผู้สำเร็จการศึกษา และแบบสอบถาม
ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา

คณะกรรมการวิชาการทุกวิทยาเขตของ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พิจารณารับรองและ
ให้ความเห็นชอบตัวบ่งชี้ในการประเมินและเกณฑ์
การวัด ตลอดจนเครื่องมือวิจัยทั้ง 6 ฉบับ

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของการวิจัย
ประเมินหลักสูตรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
จัดให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านช่วยตรวจสอบ
การใช้ภาษาและข้อคำถามของเครื่องมือวิจัยทั้ง 6
ฉบับให้ชัดเจนยิ่งขึ้นและนำแบบสอบถามไปหาค่า
ความเชื่อมั่นจากอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา ผู้สำเร็จ
การศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา
จำนวนกลุ่มละ 30 คน ทั้งกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
และวิทยาศาสตร์สุขภาพ จากคณะศิลปศาสตร์ คณะ
พยาบาลศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ค่าความเชื่อมั่น
(Reliability) ของแบบสอบถามที่เป็นมาตรฐาน
ประมาณค่าดังนี้ แบบสอบถามอาจารย์ α เท่ากับ

0.944 แบบสอบถามนักศึกษา α เท่ากับ 0.945
แบบสอบถามผู้สำเร็จการศึกษา α เท่ากับ 0.901
แบบสอบถามผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา
 α เท่ากับ 0.938

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ใช้กระบวนการเก็บข้อมูลแบบผสมผสานทั้งวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้ ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์หลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ เมื่อได้รับข้อมูลจากการวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงได้นำมาวิเคราะห์ ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มต่าง ๆ ได้ดำเนินการดังนี้ ข้อมูลจากแบบสอบถามอาจารย์ คณะผู้วิจัยเป็นผู้แจกและจัดเก็บแบบสอบถาม ได้รับกลับคืนมาจำนวน 6 ฉบับ จาก 7 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.70 ข้อมูลจากแบบสอบถามนักศึกษา ได้รับกลับคืนมาจำนวน 100 ฉบับ จาก 158 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 63.96 ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้สำเร็จการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลในวันซ้อมรับพระราชทานปริญญาบัตร ได้รับกลับคืนมา 42 ฉบับ จาก 52 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.76 และได้ขอชื่อ ที่อยู่ของผู้บังคับบัญชาจากผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และได้รับกลับคืนมา 22 ฉบับ จาก 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 73.33 ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยได้นัดหมายวัน เวลาและสถานที่ในการขอสัมภาษณ์หัวหน้าแผนกวิชาพัฒนาสังคมที่ปฏิบัติหน้าที่ในขณะนั้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมด้วยเครื่องมือแบบต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วข้างต้น จำแนกได้เป็น 2 ประเภทคือ ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 ส่วนมาสังเคราะห์และบูรณาการเข้าด้วยกัน

ผลการวิจัยประเมินหลักสูตร

1. ผลการประเมินบริบทของหลักสูตร โดย

ภาพรวมพิจารณาจาก 10 ตัวบ่งชี้ มีลำดับความสำคัญอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาแต่ละตัวบ่งชี้พบว่า

- 1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับ ภูมิภาค/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับดี
- 1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับ ภูมิภาค/ปรัชญา/วิสัยทัศน์ของคณะ อยู่ในระดับดี
- 1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับ ความต้องการของประเทศอยู่ในระดับดี
- 1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับ ความต้องการของท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.5 ความก้าวหน้าทันสมัยของหลักสูตร และเนื้อหาสาระของหลักสูตรอยู่ในระดับใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยทั่วไป
- 1.6 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรอยู่ในระดับดีมาก

การพิจารณาความเหมาะสมของ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร พิจารณาจากลักษณะย่อย 5 ข้อ คือ 1.6.1) วัตถุประสงค์เข้าใจชัดเจน

1.6.2) วัตถุประสงค์สอดคล้องกับภารกิจของคณะ
1.6.3) วัตถุประสงค์ตอบสนองต่อนักศึกษาและ
สังคม 1.6.4) การจัดหลักสูตรสอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ 1.6.5) มีคุณภาพระหว่างเนื้อหา
ความรู้ทั่วไปกับเนื้อหาความรู้เฉพาะทาง

1.7 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์
โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตร และรายวิชา
มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับดี

1.8 การประเมินหลักสูตรอยู่ในระดับต้อง
ปรับปรุง

1.9 การปรับปรุงหลักสูตรอยู่ในระดับพอใช้

1.10 สารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร อยู่ใน
ระดับดีมาก โดยมีเอกสารสารสนเทศเกี่ยวกับ
หลักสูตร 4 ข้อ คือ 1) มีการประชาสัมพันธ์
หลักสูตร 2) มีคู่มือหลักสูตรและการลงทะเบียน
3) มีหลักเกณฑ์และวิธีการเทียบโอนรายวิชาใน
หลักสูตร 4) มีแผนการศึกษา เป็นรายภาค
การศึกษา/ปีการศึกษา

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร

โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ
พิจารณาแต่ละด้าน พบว่าทั้งด้านนักศึกษา ด้าน
อาจารย์และด้านปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ อยู่ใน
ระดับปานกลาง

2.1 ด้านนักศึกษา การประเมินปัจจัยนำเข้า
ด้านนักศึกษา ในปีการศึกษา 2545-2547 พิจารณา
จาก 3 ตัวบ่งชี้ พบว่า จำนวนนักศึกษาที่ขึ้น
ทะเบียน : จำนวนประกาศรับ โดยเฉลี่ย 3 ปี เท่ากับ
.82 : 1 อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ย GPAX ของนักศึกษา
ทั้งรุ่นที่รับเข้าศึกษาโดยเฉลี่ย 3 ปี เท่ากับ 2.58 อยู่
ในระดับปานกลาง จำนวนผู้สมัคร : จำนวน

ประกาศรับ โดยเฉลี่ย 3 ปี เท่ากับ .89 : 1 อยู่ใน
ระดับต้องปรับปรุง

2.2 ด้านอาจารย์ การประเมินปัจจัยนำเข้า
ด้านอาจารย์ พิจารณาจาก 8 ตัวบ่งชี้ พบว่า
ค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ วุฒิตำงการศึกษา
ของอาจารย์ เท่ากับ 3.28 จำนวนนักศึกษา : อาจารย์
เท่ากับ 9.47 : 1 ค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับดี ได้แก่
หน่วยภาระงานสอนของอาจารย์ต่อปีการศึกษา
เท่ากับ 10.5 คุณลักษณะของอาจารย์ พิจารณาจาก
ความเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จ
การศึกษา เฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับ
ปานกลาง ได้แก่ จำนวนครั้งของอาจารย์ใน
หลักสูตรที่ได้รับเชิญไปปฏิบัติงานการเรียนการสอน
ร่วมวิจัย วิทยากรหรือเป็นที่ปรึกษาในสถาบัน
ในและ/หรือต่างประเทศในระยะเวลา 3 ปี เท่ากับ
2.68 ร้อยละของอาจารย์ที่ได้รับเชิญเป็นกรรมการ
สอบวิทยานิพนธ์ในสถาบันในและ/หรือ
ต่างประเทศในระยะเวลา 3 ปี เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ
14.28 ค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับต้องปรับปรุง ได้แก่
จำนวนผลงานวิชาการต่ออาจารย์ในเวลา 3 ปี
เท่ากับ .42 และคุณวุฒิทางวิชาการของอาจารย์
เท่ากับ 1.33

2.3 ด้านปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ การ
ประเมินปัจจัยนำเข้าด้านปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้
พิจารณาจาก 5 ตัวบ่งชี้ พบว่า จำนวนเครื่อง
คอมพิวเตอร์ : อาจารย์ เท่ากับ 1 : 1.75 อยู่ในระดับ
ดีมาก ความพึงพอใจในบริการห้องสมุดและ
สื่อการศึกษา พิจารณาจากความคิดเห็นของอาจารย์
และนักศึกษา เฉลี่ยเท่ากับ 3.15 อยู่ในระดับ
ปานกลาง ความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่าย
อินเทอร์เน็ต เฉลี่ยเท่ากับ 2.05 และความเหมาะสม

ของอาคารสถานที่ และห้องเรียน เฉลี่ยเท่ากับ 2.13 อยู่ในระดับพอใช้ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ : นักศึกษา เท่ากับ 1 : 13.15 อยู่ในระดับต้องปรับปรุง

อยู่ในระดับดี คุณภาพของการให้คำปรึกษาทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ ศิลปนิพนธ์ ภาคนิพนธ์ แก่นักศึกษาในทัศนะของนักศึกษาค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 อยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการประเมินกระบวนการของหลักสูตร

โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านกระบวนการคัดเลือกนักศึกษา และด้านการสรรหา ประเมิน และพัฒนาอาจารย์ อยู่ในระดับดีมาก ด้านการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการสอน อยู่ในระดับดี

3.1 ด้านกระบวนการคัดเลือกนักศึกษา พบว่า ระบบการคัดเลือกนักศึกษา อยู่ในระดับดีมาก

3.2 ด้านการสรรหา ประเมิน และพัฒนาอาจารย์ พิจารณาจาก 4 ตัวบ่งชี้ พบว่า ระบบการสรรหาอาจารย์ ระบบการประเมินอาจารย์ และระบบการพัฒนาอาจารย์ อยู่ในระดับดีมาก ส่วนร้อยละของอาจารย์ที่มีการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพ ไม่มีข้อมูลในการประเมิน

3.3 ด้านการบริหารหลักสูตร พิจารณาจาก 4 ตัวบ่งชี้ พบว่า ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณในการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับดี คุณภาพการบริหารหลักสูตรพิจารณาจากความเห็นของอาจารย์ และนักศึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 อยู่ในระดับปานกลาง ประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับต้องปรับปรุง ส่วนการมีระบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ไม่มีข้อมูลในการประเมิน

3.4 ด้านการสอน พิจารณาจาก 3 ตัวบ่งชี้ พบว่ามาตรฐานการประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับดีมาก คุณภาพการสอน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84

4. ผลการประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตร

โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านผู้สำเร็จการศึกษาและการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนา อยู่ในระดับดี ส่วนการสร้างสรรค์องค์ประกอบความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการ อยู่ในระดับพอใช้

4.1 ด้านผู้สำเร็จการศึกษา พิจารณาจาก 2 ตัวบ่งชี้ พบว่า ประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิต : ประสิทธิภาพภายใน อยู่ในระดับดี พิจารณาจาก 4 ตัวบ่งชี้ คือ จำนวนปีที่ใช้ในการสำเร็จการศึกษา และร้อยละของนักศึกษาที่พ้นสภาพเนื่องจาก GPAX ไม่ถึง 2.00 อยู่ในระดับดีมาก ส่วน ค่าเฉลี่ย GPAX ของผู้สำเร็จการศึกษา โดยเฉลี่ย 3 ปี เท่ากับ 2.76 และคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ทั้งจากความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาและผู้สำเร็จการศึกษา ค่าเฉลี่ย 3.80 อยู่ในระดับดี ส่วน ประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิต : ประสิทธิภาพภายนอก อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาจาก 4 ตัวบ่งชี้ คือ ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาหรือผลการปฏิบัติงานประเมินระดับดีขึ้นไปโดยผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา เฉลี่ย 3.83 อยู่ในระดับดี การได้งานทำ (งานแรกหลังจากจบการศึกษาปริญญาตรีหรือกรณีผู้ที่ยังไม่มีงานทำก่อนที่จะเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา) ไม่เกิน 3 เดือน คิดเป็นร้อยละ 47.61 และความพึงพอใจในงานของผู้สำเร็จการศึกษา

เฉลี่ย 3.28 อยู่ในระดับปานกลาง การได้ทำงานตรงสาขา (งานปัจจุบัน) คิดเป็นร้อยละ 9.7 อยู่ในระดับต้องปรับปรุง

4.2 ด้านการสร้างสรรค์องค์ประกอบความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการ พิจารณาจาก 6 ตัวบ่งชี้ พบว่า ร้อยละของอาจารย์ในหลักสูตรที่มีผลงานทางวิชาการตามปรัชญาของคณะ คิดเป็นร้อยละ 42.85 อยู่ในระดับปานกลาง มูลค่าทุนวิจัยภายในและภายนอกต่ออาจารย์ เฉลี่ยเท่ากับ 32,942 บาท อยู่ในระดับต้องปรับปรุง ส่วนอีก 4 ตัวบ่งชี้ คือ อาจารย์ในหลักสูตรมีบทความวิจัยได้รับตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ/ นานาชาติ การจัดประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติ รางวัล/ เกียรติคุณทางวิชาการที่อาจารย์ได้รับ รางวัล/ เกียรติคุณทางวิชาการที่นักศึกษา/ นักศึกษาเก่าได้รับ ไม่มีข้อมูลในการประเมิน

4.3 การบริการวิชาการเพื่อการพัฒนา พิจารณาจาก 1 ตัวบ่งชี้ พบว่า ร้อยละของอาจารย์ในหลักสูตรที่ให้การฝึกอบรมและบริการวิชาการแก่หน่วยงานภายนอก (1 ปี) คิดเป็นร้อยละ 71.42 อยู่ในระดับดี

อภิปรายผลการวิจัยประเมินหลักสูตร

1. การอภิปรายผลการประเมินตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2539 มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1.1 ด้านบริบทของหลักสูตร

ผลการประเมินหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญในภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยผลการประเมิน 2 ใน 10 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทั้งนี้เป็นเพราะหลักสูตรของคณะมีวัตถุประสงค์ที่เข้าใจชัดเจนและสอดคล้องกับภารกิจของคณะ สามารถตอบสนองต่อนักศึกษาและสังคม การจัดหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รวมถึงมีดุลยภาพระหว่างความรู้ทั่วไปกับความรู้เฉพาะทางอย่างดีมาก แต่ก็ควรคำนึงถึงความต้องการของนักศึกษาและปัญหาสังคมด้วย การจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตรได้มีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยอย่างน้อย 3 ท่านเป็นผู้พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ก่อนเสนอเข้าพิจารณาในที่ประชุมต่าง ๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด และมีสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตร มีคู่มือหลักสูตรและการลงทะเบียน มีหลักเกณฑ์และวิธีการเทียบโอนรายวิชาในหลักสูตร รวมถึงแผนการศึกษาเป็นรายภาคและปีการศึกษาอย่างดีมาก ส่วนตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับดี 4 ใน 10 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับปณิธาน/ วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย ความสัมพันธ์กับปณิธาน/ ปรัชญา/ วิสัยทัศน์ของคณะ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของประเทศ ตลอดจนวัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตรและรายวิชา มีความสัมพันธ์กันดี เพราะมุ่งให้บัณฑิตเป็นคนดี คนเก่งและมีคุณธรรมตลอดจนมีความเสียสละทำงานเพื่อสังคม และ ควรเน้นหลักสูตรให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และพัฒนาสู่ความเป็นสากล แต่ก็ควรบูรณาการรายวิชาที่มีความ

เข้าซ้อนเข้าด้วยกันและเพิ่มรายวิชาใหม่ที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาสังคม ส่วนอีก 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับความ ต้องการของท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ความก้าวหน้าทันสมัยและเนื้อหาสาระของ หลักสูตรอยู่ในระดับใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยทั่วไป หลักสูตรควรจะบูรณาการและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางวิชาการและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม และปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงจะทำให้หลักสูตรมีความก้าวหน้าทันสมัยและเนื้อหาสาระของ หลักสูตรก็ควรปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการของท้องถิ่นด้วย ด้านการปรับปรุงหลักสูตรอยู่ในระดับพอใช้ และการประเมินหลักสูตร อยู่ในระดับต้องปรับปรุง เนื่องจากไม่ได้ทำการปรับปรุงและ ประเมินหลักสูตร เป็นระยะเวลาถึง 10 ปี ซึ่งไม่ เป็นไป ตาม เกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตร ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 ที่กำหนดให้ทุก หลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดง การปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพ การศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก 5 ปี และมีการ ประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร

ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าปัจจัยนำเข้าทั้ง 3 ด้าน คือ ด้าน นักศึกษา ด้านอาจารย์และปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยนำเข้าด้านนักศึกษา แม้ว่าอยู่ใน ระดับปานกลาง และตัวบ่งชี้ จำนวนนักศึกษาที่ขึ้น ทะเบียนต่อจำนวนประกาศรับ อยู่ในระดับดี แต่

จำนวนผู้สมัครต่อจำนวนประกาศรับ อยู่ในระดับที่ ต้องปรับปรุง เนื่องจากมีผู้สมัครน้อยกว่าจำนวน ประกาศรับ ซึ่งทำให้จำนวนรับนักศึกษาไม่เป็นไป ตามแผนที่กำหนด และค่าเฉลี่ย GPAX ของ นักศึกษาทั้งรุ่นที่รับเข้าศึกษาตั้งแต่ปี 2545-2547 เท่ากับ 2.58 อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของปริศนา ชัยดวง และคณะ (2551) ที่ ประเมิน หลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่าค่าเฉลี่ย GPAX ของนักศึกษาทั้งรุ่นที่เข้าศึกษา เท่ากับ 2.71 อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็น มหาวิทยาลัยภูมิภาคที่นักศึกษานิยมเลือกเรียนเป็น อันดับท้าย ๆ เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยที่เด่นของ ประเทศในส่วนกลาง

ปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์ อยู่ในระดับ ปานกลาง แม้ว่าตัวบ่งชี้ค่าเฉลี่ยวุฒิทางการศึกษา ของอาจารย์และจำนวนนักศึกษา : อาจารย์ จะอยู่ใน ระดับดีมาก และค่าเฉลี่ยหน่วยภาระงานสอนของ อาจารย์ต่อปีการศึกษาและคุณลักษณะอาจารย์ พิจารณาจากความเห็นของอาจารย์ นักศึกษาและ ผู้สำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับดี และค่าเฉลี่ยจำนวน ครั้งของอาจารย์ในหลักสูตรที่ได้รับเชิญไป ปฏิบัติงานการเรียนการสอน ร่วมวิจัย วิทยากรหรือ เป็นที่ปรึกษาในสถาบันในและ/หรือต่างประเทศ ระยะเวลา 3 ปี รวมถึงร้อยละของอาจารย์ที่ได้รับ เชิญเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในสถาบันใน และ/หรือต่างประเทศในระยะเวลา 3 ปี อยู่ในระดับ ปานกลาง แต่ค่าเฉลี่ยผลงานวิชาการต่ออาจารย์ใน เวลา 3 ปี อยู่ในระดับต้องปรับปรุง เนื่องจากมี อาจารย์จำนวน 3 คน ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทาง

วิชาการ และจำนวน 4 คน ไม่มีผลงานทางวิชาการ อาจเป็นเพราะยังเป็นอาจารย์ที่เพิ่งบรรจุใหม่ ส่วนอาจารย์ที่มีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ที่กำลังอยู่ระหว่างทำผลงานเพื่อขอตำแหน่งรองศาสตราจารย์ เหตุผลเหล่านี้ทำให้ปัจจัยนำเข้าด้านอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง แม้ว่าตัวบ่งชี้ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อจำนวนอาจารย์ จะอยู่ในระดับดีมาก และตัวบ่งชี้ ความพึงพอใจในบริการห้องสมุดและสื่อการศึกษา พิจารณาจากความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา จะอยู่ในระดับปานกลาง แต่ตัวบ่งชี้อื่น ได้แก่ ความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ความเหมาะสมของอาคารสถานที่และห้องเรียน อยู่ในระดับพอใช้ ส่วนจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อนักศึกษา อยู่ในระดับต้องปรับปรุง จึงทำให้ปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น เป็นเพราะในขณะนั้นคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้เพื่อการเรียนการสอนเพียง 88 เครื่อง และเพื่อการบริหารนักศึกษา 70 เครื่อง(คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์, 2547 : 69) จึงไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา แต่นักศึกษาก็สามารถใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นของส่วนกลางของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการได้ ดังผลการวิจัยของ ปรีศนา ชัยดวง และคณะ (2551) ที่พบว่าจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อนักศึกษาอยู่ในระดับดีมาก

1.3 ด้านกระบวนการของหลักสูตร

ผลการประเมินกระบวนการของหลักสูตร

ในภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยกระบวนการคัดเลือกนักศึกษา และการสรรหา ประเมิน และพัฒนาอาจารย์อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีศนา ชัยดวง และคณะ (2551) ที่พบว่ากระบวนการกระบวนการของหลักสูตรอยู่ในระดับดี โดยกระบวนการคัดเลือกนักศึกษาและการสรรหา ประเมินและพัฒนาอาจารย์อยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากระบบการคัดเลือกนักศึกษาของคณะเป็นไปตามระบบการคัดเลือกนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งกำหนดเกณฑ์ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้และไม่เลือกปฏิบัติ และการสรรหาอาจารย์ก็เป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์ว่าด้วยการสรรหา การคัดเลือกของมหาวิทยาลัย รวมทั้งยังมีการประเมินผลการสอนทั้งโดยนักศึกษาและคณะกรรมการประเมินที่คณะแต่งตั้ง นอกจากนี้ในส่วนของการพัฒนาอาจารย์ คณะยังมีนโยบายและงบประมาณที่ชัดเจนในการส่งอาจารย์เข้าร่วมโครงการประชุม อบรม สัมมนา และศึกษาดูงานทั้งภายในและต่างประเทศอีกด้วย ส่วนด้านการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ถึงแม้ว่างบประมาณในการบริหารหลักสูตรจะอยู่ในระดับดี กล่าวคือดำเนินการได้ ตามแผนและงบประมาณที่ได้รับ แต่ประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับต้องปรับปรุง เพราะไม่มีการกำหนดหัวข้อการ ประเมิน ประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรไว้ และตัวบ่งชี้คุณภาพการบริหารหลักสูตรจากความเห็นของอาจารย์และนักศึกษา ที่อยู่ในระดับปานกลาง ตรงกันข้ามกับ จำนวนนักศึกษาที่รับเหมาะสมเมื่อเทียบกับจำนวนอาจารย์ที่มีอยู่ในหลักสูตร วิธีการ

คัดเลือกนักศึกษาที่มีมาตรฐาน ระบบการลงทะเบียน สะดวกและรวดเร็ว การจัดตารางสอนมีประสิทธิภาพ การให้ข้อมูลสารสนเทศ ประกาศระเบียบการของคณะและมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพ มีการจัดทำหลักสูตรแบบสหสาขาหรือสหวิทยาการชัดเจน และนักศึกษาติดต่อขอพบอาจารย์ได้ง่าย ส่วนการบริหารหลักสูตรที่นักศึกษาเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง แต่อาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับดี ได้แก่ การจัดรายวิชาที่นักศึกษาเรียนเป็นระบบ การจัดผู้สอนในแต่ละวิชาและการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์มีความเหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์คิดว่ากระบวนการและการจัดการต่าง ๆ ที่กล่าวถึงข้างต้นดี ไม่มีปัญหา แต่ในทัศนะของนักศึกษาอาจมีปัญหาบ้าง เช่น นักศึกษาลงทะเบียนไม่เป็นไปตามแผน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดผลกระทบต่อการจัดแผนการเรียนในภาคการศึกษาถัดไป หรือการที่นักศึกษาต้องประเมินผลการสอนของอาจารย์ในเว็บไซต์ นักศึกษาอาจมีปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น อาจไม่ทราบว่าจะใช้คอมพิวเตอร์ที่ไหน อย่างไร เป็นต้น ส่วนกระบวนการด้านการสอนอยู่ในระดับดี กล่าวคือมีมาตรฐานการประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับดีมาก และคุณภาพการสอนอยู่ในระดับดีและคุณภาพการให้คำปรึกษาทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์แก่นักศึกษาในความเห็นของนักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านผลลัพธ์ของหลักสูตร

ผลการประเมินผลลัพธ์ของหลักสูตรในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยตัวบ่งชี้ผลลัพธ์ของหลักสูตรด้านผู้สำเร็จการศึกษาและด้านการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนา อยู่ในระดับดี และ

ด้านการสร้างสรรค์องค์ประกอบความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการอยู่ในระดับพอใช้

ถึงแม้ว่าผลลัพธ์ของหลักสูตรด้านผู้สำเร็จการศึกษาจะอยู่ในระดับดี โดยตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิตต่อประสิทธิภาพภายในจะอยู่ในระดับดี แต่ประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิตต่อประสิทธิภาพภายนอก อยู่ในระดับปานกลาง โดยตัวบ่งชี้ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับดี ทั้งด้านความรู้ความสามารถเชิงวิชาการในการปฏิบัติงานและด้านเจตคติ / จรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกองแผนงาน (2547, 2548, 2549) ที่พบว่า นายจ้างพึงพอใจบัณฑิตมากด้านความรู้ความสามารถด้านวิชาการวิชาชีพ ความรู้ความสามารถทั่วไป และด้านบุคลิกภาพ อาจเป็นเพราะผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ในงานที่รับผิดชอบ สามารถศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมและแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อพัฒนางาน รวมถึงมีระเบียบวินัยในการทำงานและมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีมนุษยสัมพันธ์ ให้ความร่วมมือกับเพื่อนงานและสามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต และประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม เป็นที่พอใจของผู้บังคับบัญชา แต่ตัวผู้สำเร็จการศึกษาเองกลับมีความพอใจในงานที่ทำอยู่ในระดับแค่ปานกลางจึงส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิตต่อประสิทธิภาพภายนอกอยู่ในระดับแค่ปานกลางเท่านั้น

สำหรับผลลัพธ์ของหลักสูตร ด้านการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนา อยู่ในระดับดี เนื่องจากมีอาจารย์ถึง 5 คนที่ให้การอบรมและบริการวิชาการแก่หน่วยงานภายนอกในรอบ 1 ปี

ส่วนผลลัพธ์ของหลักสูตรด้านการสร้างสร้งองค์ประกอบความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการ อยู่ในระดับพอใช้ โดยตัวบ่งชี้ร้อยละของอาจารย์ในหลักสูตรที่มีผลงานทางวิชาการตามปรัชญาของคณะ เท่ากับ 42.85 อยู่ในระดับปานกลาง แต่มูลค่าทุนวิจัยภายในและภายนอกต่ออาจารย์ เฉลี่ยเท่ากับ 32,942 บาท อยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง ทำให้ผลลัพธ์ของหลักสูตรด้านการสร้างสร้งองค์ประกอบความรู้และความเป็นเลิศทางวิชาการ อยู่ในระดับพอใช้เท่านั้น ส่วนตัวบ่งชี้อื่น ๆ ไม่มีข้อมูลในการประเมิน

2. จุดเด่นของหลักสูตร

2.1 เป็นหลักสูตรที่มีเอกลักษณ์และมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

2.2 วัตถุประสงค์ของและโครงสร้างหลักสูตร มีความสอดคล้องกันค่อนข้างมาก

2.3 เป็นหลักสูตรที่ฝึกให้นักศึกษามี Rational Thinking, Analytical Thinking มากขึ้น รวมถึงการให้นักศึกษามีความรู้ ความสามารถในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการพัฒนาสังคม

2.4 ประสิทธิภาพของหลักสูตร มีประสิทธิภาพภายในสูง กล่าวคือมีอัตราผู้สำเร็จการศึกษาร้อยละ 100 จบภายในเวลาตามที่เกณฑ์กำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้และทักษะตรงตามปณิธานและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3. จุดด้อยของหลักสูตร

3.1 ไม่มีการกำหนดดัชนีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา และไม่มีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรอย่างน้อยทุก 5 ปี

3.2 หลักสูตรยังขาดเนื้อหาสาระหรือองค์ความรู้ของการพัฒนาสังคม

3.3 ปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ด้านนักศึกษา ในส่วนของจำนวนผู้สมัคร : จำนวนประกาศรับ ด้านอาจารย์ โดยเฉพาะค่าเฉลี่ยคุณวุฒิทางวิชาการและค่าเฉลี่ยผลงานวิชาการต่ออาจารย์ ในเวลา 3 ปี และด้านปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ ในส่วนของจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์: นักศึกษา อยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง

3.4 การบริหารหลักสูตร ประเด็นประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับต้องปรับปรุง กล่าวคือ ไม่มีการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ในการบริหารงาน แผนการบริหารหลักสูตร การจัดโครงสร้างการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ยังไม่มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินงานตามแผนอย่างชัดเจน รวมทั้งกลไกการตรวจสอบการบริหารงานตามแผน

4. การอภิปรายข้อจำกัดของผลการประเมิน

4.1 ความไม่สมบูรณ์ของข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินมีหลายตัวบ่งชี้ และบางตัวต้องเป็นข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี และเนื่องจากคณะยังไม่เคยมีการประเมินหลักสูตรมาก่อน จึงไม่มีการรวบรวมข้อมูลบางตัวไว้

4.2 การประเมินครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากรทุกคนที่สามารถติดต่อได้โดยไม่มีการสุ่ม ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลที่ผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละกลุ่มส่งกลับมา ดังนั้นจึงอาจมีข้อจำกัดที่ขาดความเป็นตัวแทนที่ดีของกลุ่มประชากรได้ เพราะผู้ให้ข้อมูลจัดว่าเป็นผู้คัดสรรตนเอง อาสาเข้ามาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ถือว่าเป็นกลุ่ม

ตัวอย่างคัดสรร (Selective sample) ที่อาจทำให้ได้ผลการประเมินค่อนข้างดี

4.3 ความแตกต่างของระดับความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถาม โดยข้อมูลที่ได้มาจากระบบสอบถามของผู้ตอบแต่ละคน อาจมีระดับความคิดเห็นตามการประมาณค่าแตกต่างกันได้ธรรมชาติของการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามมักได้รับการวิพากษ์ว่า “ดี” ของผู้ตอบคนหนึ่งอาจมีระดับต่ำกว่า “ดี” ของผู้ตอบคนอื่น ๆ (Mehrens and Lehmann, 1984) และอาจทำให้เกิดข้อจำกัดในด้านความตรงของข้อมูลได้ อย่างไรก็ตาม การรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามนี้เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในกรณีที่มีกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่และมีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาพรวม เช่น การหาค่าเฉลี่ย เพราะช่วยให้ความคลาดเคลื่อนหรือข้อจำกัดที่เกิดจากระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกันหักลบกลบหักกันได้ตามหลักการวัดและประเมินผล (Allen and Yen, 1979 ; Keeves, ed. 1988)

4.4 ความสอดคล้องตรงกันระหว่างข้อมูลสารสนเทศหลายแหล่งในการประเมินครั้งนี้ มีการวัดตัวบ่งชี้คุณภาพโดยใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง บางตัวบ่งชี้ได้จากเครื่องมือรวบรวมประเภทเดียวกันจากผู้ให้ข้อมูลหลายกลุ่ม บางตัวบ่งชี้ได้จากเครื่องมือรวบรวมคนละประเภท ในกรณีแรกผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มอาจให้ข้อมูลแตกต่างกัน ซึ่งทำให้มีข้อจำกัดในการตีความผลการประเมิน เพราะอาจบอกไม่ได้ว่าเหตุใดผู้ให้ข้อมูลจึงมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน ส่วนในกรณีหลังไม่มีข้อจำกัดเช่นนี้เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือรวบรวมคนละประเภทจะเสริมซึ่งกันและกัน ทำให้ได้หลักฐานชัดเจนและสมบูรณ์

นอกจากข้อจำกัดที่นำเสนอข้างต้นแล้ว การประเมินยังอาจมีข้อจำกัดด้านอื่น ๆ อีก จากข้อจำกัดดังกล่าว ผู้วิจัยได้พิจารณาหลักฐานร่องรอยจากข้อมูลทุกแหล่งที่รวบรวมมาให้ตามตัวบ่งชี้คุณภาพและเกณฑ์การประเมิน แล้วสังเคราะห์ผลการประเมินสรุปเป็นจุดเด่น (strengths) ที่สมควรดำรงรักษา และจุดด้อย (weakness) ที่สมควรแก้ไขปรับปรุง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาสาระและโครงสร้างของหลักสูตร

ควรปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 และเพิ่มวิชาบังคับ วิชาเลือกให้มีความหลากหลาย โดยเฉพาะวิชาเลือก ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกเรียนมากขึ้นและบูรณาการรายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันหรือซ้ำซ้อนกันเข้าด้วยกัน แล้วเพิ่มรายวิชาใหม่ที่เป็นต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาสังคม

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร

ควรส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ให้ผลิตตำรา ทำวิจัยเพื่อเพิ่มคุณวุฒิทางวิชาการ สำหรับในส่วนปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนรู้ ควรจัดให้มีอุปกรณ์ในห้องเรียนที่ทันสมัย มีห้องพักขณะรอเรียนอย่างเพียงพอและควรเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา และเพื่อความสะดวกในการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการ เรียนการสอนหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรควรใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรมากขึ้น ส่วนด้านการสอน ควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและควรเน้นการสอนแบบ research-best learning

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลของหลักสูตร

ควรให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อบ่มผู้มาตรฐานสากล โดยสนับสนุนให้นักศึกษาเป็นผู้สร้างผลงานวิจัย

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยประเมินหลักสูตร เพื่อการประกันคุณภาพภายใน

อาจารย์ในสาขาวิชาควรร่วมกันศึกษาผลการวิจัยประเมินหลักสูตร อภิปรายและสรุปลงความเห็นถึงสถานะที่แท้จริงของหลักสูตรว่ามีจุดเด่น จุดด้อย และร่วมกันวางแผนเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามความต้องการของสังคมและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 รวมถึงต้องกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ การบริหารหลักสูตร ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษาและความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้วย

เอกสารอ้างอิง

กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2547.

ความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้

บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รุ่นปีการศึกษา 2545. สงขลา :

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2548.

ความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้

บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รุ่นปีการศึกษา 2546. สงขลา :

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2549.

ความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้

บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รุ่นปีการศึกษา 2547. สงขลา :

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2547.

รายงานประจำปี 2545-2546. ปัตตานี :

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

เดือนใจ เกตุยา และคณะ. 2543. รายงานการ

วิจัยการประเมินหลักสูตร

ปริญญาตรี วิชาเอกวัดผลการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

รามคำแหง. (ออนไลน์) สืบค้นจาก

[http://dcms.lib.ru.ac.th/main.nsp?](http://dcms.lib.ru.ac.th/main.nsp?view=DCMS)

view=DCMS [24 กุมภาพันธ์ 2552]

ทบวงมหาวิทยาลัย. 2542. **เกณฑ์มาตรฐาน**

หลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.

2542. กรุงเทพมหานคร :

ทบวงมหาวิทยาลัย. (สำเนา)

ปริศนา ชัยดวง และคณะ. 2551. **การประเมิน**

หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตปัตตานี. (ออนไลน์) สืบค้น

จาก [http://kaekae.oas.psu.ac.th/](http://kaekae.oas.psu.ac.th/ojs/psuhsej/)

[ojs/psuhsej/](http://kaekae.oas.psu.ac.th/ojs/psuhsej/) [30 มีนาคม 2552]

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2539. **การวิจัย**

ประเมินผล หลักสูตรและกระบวนการ.

กรุงเทพฯ : ปิยะเพสท โปรเซสเซอร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรมฉบับ**

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.

กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. 2542. **องค์การและ**

การจัดการ ฉบับสมบูรณ์.

กรุงเทพมหานคร : เพชรจรัสแสงแห่งโลก

ธุรกิจ.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. 2544. **โครงการ**

ประกันคุณภาพการศึกษา :

การประเมินหลักสูตร

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สำนักนายกรัฐมนตรี. 2543.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

2548. **เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร**

ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 และ

แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐาน

หลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.

2548. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานและ

ประเมินผลอุดมศึกษา.

สุภาพร แนวบุตร. 2540. **“การประเมินหลักสูตร**

ครุศาสตรมหาบัณฑิต

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย ”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

Allen, M.J. and Yen, W.M. 1979. **Introduction**

to Measurement Theory.

Montory, California : Books/Cole.

Keeves, John P., ed. 1988. **Educational**

research, methodology, and

measurement : an international

handbook. Oxford : Pergamon

Press.

Mehrens, W.A. and Lehmann, L.J. 1984.

Measurement and Evaluation in

Education and Psychology. 3nd ed. New

York : Holt, Rinehart and Winston.